

Pro

Chapter 6

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

לִּיר	תִּקְעָה	לְרַעַךְ	עֲרַבְתָּ	אִם-	בְּנֵי	1
kwa-mgeni	umepiga-mkono	kwa-jirani-yako	umekuwa-mdhamini	ikiwa	mwanangu	
	H8628	H7453	H6148			
					כַּפֵּי:	
					mikono-yako	
					H3709	

Mwanangu, kama umekuwa mdhamini wa jirani yako, ikiwa umeshika mikono kwa kuweka ahadi kwa ajili ya mwingine,

כִּי:	בְּמַנְרֵי-	נִלְכַּדְתָּ	כִּי	בְּמַנְרֵי-	נוֹקְשָׁתָּ	2
kinywa-chako	kwa-maneno-ya	umekamatwa	kinywa-chako	kwa-maneno-ya	umejinasa	
H6310	H0561	H3920	H6310	H0561	H3369	

kama umetegwa na ulichosema, umenaswa kwa maneno ya kinywa chako,

בְּכַף-	בָּאתָ	כִּי	וְהִנָּצֵל	בְּנֵי	וּבְאֵזָא	זֵאת	עֲשֵׂה	3
katika-mkono-wa	umeingia	kwa-maana	na-ujioke	mwanangu	basi	hivi	fanya	
H3709	H0935		H5337		H0645	H2063		
		רֵעִי:	וּרְהַב	הִתְרַפֵּס	לָךְ	רֵעֶךָ		
		jirani-yako	na-umsihi-sana	jinyenyekeze	nenda	jirani-yako		
		H7453	H7292	H7511	H3212	H7453		

basi fanya hivi mwanangu, ili ujiweke huru, kwa kuwa umeanguka mikononi mwa jirani yako: Nenda ukajinyenyeshe kwake; msihi jirani yako!

לְעַפְעָפִיךָ:	וּתְנוּמָה	לְעִינֶיךָ	שִׁנָּה	תִּתֵּן	אֶל-	4
kwa-kope-zako	wala-usingizi-mwepesi	kwa-macho-yako	usingizi	usitoe	usitoe	
H6079	H8572		H8142	H5414	H0408	

Usiruhusu usingizi machoni pako, usiruhusu kope zako zisinzie.

פ	יְקוּשׁ:	מִיָּד	וּכְצַפּוֹר	מִיָּד	כְּצִבִּי	הִנָּצֵל	5
—	mtega	kutoka-mkononi-mwa	na-kama-ndege	kutoka-mkononi	kama-swala	jiokoe	
	H3353	H3027	H6833	H3027		H5337	

Jiweke huru, kama swala mkononi mwa mwindaji, kama ndege kutoka kwenye mtego wa mwindaji.

וְחָכְמָה:	דְּרָכֶיךָ	רְאָה	עֲצֵל	נִמְלָה	אֶל-	לָךְ-	6
na-uwe-mwenye-hekima	njia-zake	angalia	mvivu	sisimizi	kwa	nenda	
H2449	H1870	H7200	H6102	H5244	H0413	H3212	

Ewe mvivu, mwendee mchwa; zitafakari njia zake ukapate hekima!

וּמִשָּׁל:	שֹׁטֵר	קָצִין	לָהּ	אֵין-	אֲשֶׁר	7
wala-mtawala	msimamizi	mkuu	hana	hana	ambaye	
H4910	H7860	H7101		H0369		

Kwa maana yeye hana msimamizi, wala mwangalizi, au mtawala,

8 תָּבִין בְּקִיץ לַחֲמָה אָנָּה בְּכַזִּיר מֵאֲכָלָה :
 anaandaa wakati-wa-kiangazi chakula-chake anakusanya wakati-wa-mavuno chakula-chake
[H7019](#) [H3899](#) [H0103](#) [H3978](#)

lakini hujiwekea akiba wakati wa kiangazi na hukusanya chakula chake wakati wa mavuno.

9 עַד- מְתִי וְעַצֵּל תִּשְׁכַּב מְתִי תִקֹּם מִשְׁנָתְךָ :
 mpaka-lini mpaka-lini mivuu utalala lini utaamka kutoka-usingizi-wako
[H5704](#) [H4970](#) [H6102](#) [H7901](#) [H4970](#) [H8142](#) [H5704](#) [H8142](#)

Ewe mivuu, utalala hata lini? Utaamka lini kutoka usingizi wako?

10 מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת וּמְעַט חֶבֶק יָדַיִם לְשֹׁכֵב :
 kidogo usingizi kidogo sinzia kidogo kukunja mikono kulala
[H4592](#) [H8142](#) [H4592](#) [H8572](#) [H4592](#) [H2264](#) [H3027](#) [H7901](#)

Bado kulala kidogo, kusinzia kidogo, bado kukunja mikono kidogo upate kupumzika:

11 וּבֹא- כְּמַהֲלָךְ רֵאשִׁיךָ וּמַחֲסֵרְךָ כְּאִישׁ מִגֵּן :
 na-itakuja kama-mwizi umaskini-wako na-uhitaji-wako kama-mtu mwenye-silaha
[H0935](#) [H1980](#) [H4270](#) [H0376](#) [H4043](#)

hivyo umaskini utakuja juu yako kama mnyang'anyi, na kupungukiwa kutakujia kama mtu mwenye silaha.

12 אָדָם בְּלֵיעַל אִישׁ אֲנִי הוֹלֵךְ עֲקֻשׁוֹת פָּה :
 mtu asiye-na-faida mtu wa-udhalimu anayetembea na-upotovu-wa kinywa
[H0120](#) [H1100](#) [H0376](#) [H0205](#) [H1980](#) [H6143](#) [H6310](#)

Mtu mbaya sana na mlaghai, ambaye huzungukazunguka na maneno ya upotovu,

13 קָרַץ בְּעֵינָיו מִלֵּל בְּרִגְלוֹ מָרָה בְּאֲצָבַעַתָּיו :
 anakonyeza kwa-macho-yake anashinda kwa-miguu-yake anaashiria kwa-vidole-vyake
[H7169](#) [H7272](#) [H0676](#)

ambaye anakonyeza kwa jicho lake, anayetoea ishara kwa miguu yake na kuashiria kwa vidole vyake,

14 וְתִפְּלוֹת בְּלִבּוֹ חֶרֶשׁ רָע בְּכָל- עֵת [מַדְרִינִים] (מַדְרִינִים) וְתִפְּלוֹת :
 upotovu moyoni-mwake anapanga uovu wakati wote mafarakano mafarakano
[H8419](#) [H6597](#) [H0935](#) [H0343](#) [H6621](#) [H6256](#) [H4090](#) [H4079](#)
 יְשֻׁלָּח :
 anatuma
[H7971](#)

ambaye hupanga ubaya kwa udanganyifu moyoni mwake: daima huchochea fitina.

15 עַל- כֵּן בְּתָאֵם יָבוֹא אִידוֹ פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאִין מִרְפָּא :
 kwa-hiyo kwa-hiyo ghafla utakuja msiba-wake ghafla atavunjwa ghafla uponyaji
[H6597](#) [H0935](#) [H0343](#) [H6621](#) [H7665](#) [H0369](#) [H4832](#)

פ
—

Kwa hiyo maafa yatamkumba ghafla; ataangamizwa mara, pasipo msaada.

16 שֵׁשׁ- הַנָּה שָׁנָא יְהוָה וְשִׁבְעַת [תּוֹעֲבוֹת] (תּוֹעֲבוֹת) נַפְשׁוֹ :
 sita hizi anachukia Yahwe na-saba ni-chukizo ni-chukizo kwa-nafsi-yake
[H8337](#) [H2007](#) [H8130](#) [H3068](#) [H7651](#) [H8441](#) [H8441](#) [H5315](#)

Kuna vitu sita anavyovichukia Bwana, naam, viko saba vilivyo chukizo kwake:

17 עינים ימינים רמות לשון שקר ידים שפכות נקי
 macho ya kiburi, ulimi udanganyao, mikono imwagayo damu isiyona hatia
 H1818 H8210 H3027 H8267 H3956

macho ya kiburi, ulimi udanganyao, mikono imwagayo damu isiyona hatia,

18 לב חרש מחשבות און רגלים ממהרות לרוץ לרעה
 moyo uwazao mipango miovu, miguu iliyo myepesi kukimbilia uovu,
 H7323 H7272 H0205 H4284

moyo uwazao mipango miovu, miguu iliyo myepesi kukimbilia uovu,

19 יפיה כזבים עד שקר ומשלת מדינים בין אחים פ
 shahidi wa uongo ambaye humwaga uongo, na mtu ambaye huchochea fitina kati ya ndugu.
 H0251 H0996 H4090 H7971 H8267 H5707 H3577 H6315

shahidi wa uongo ambaye humwaga uongo, na mtu ambaye huchochea fitina kati ya ndugu.

20 נצר בני מצות אביו ואל תש תורת אמד
 Mwanangu, zishike amri za baba yako, wala usiyaache mafundisho ya mama yako.
 H0517 H8451 H5203 H0408 H0001 H4687 H5341

Mwanangu, zishike amri za baba yako, wala usiyaache mafundisho ya mama yako.

21 קשרם על לבך תמיד ענדם על נרדתך
 Yafunge katika moyo wako daima, yakaze kuizunguka shingo yako.
 H1621 H6029 H8548 H7194

Yafunge katika moyo wako daima, yakaze kuizunguka shingo yako.

22 ובהתהלךך אתך בשכבך תשמר עליך ונקיזות היא
 Wakati utembeapo, yatakuongoza; wakati ulalapo, yatakulinda; wakati uamkapo, yatazungumza nawe.
 H1931 H6974 H8104 H7901 H0853 H5148 H1980

תשיחה:
 nawe
 H7878

Wakati utembeapo, yatakuongoza; wakati ulalapo, yatakulinda; wakati uamkapo, yatazungumza nawe.

23 כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר
 Kwa maana amri hizi ni taa, mafundisho haya ni mwanga na maonyo ya maadili ni njia ya uzima,
 H4148 H1870 H0216 H8451 H4687

Kwa maana amri hizi ni taa, mafundisho haya ni mwanga na maonyo ya maadili ni njia ya uzima,

24 לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה
 yakikulinda na mwanamke aliyepotoka, kutokana na maneno laini ya mwanamke aliyepotoka.
 H5237 H3956 H0802 H8104

yakikulinda na mwanamke aliyepotoka, kutokana na maneno laini ya mwanamke aliyepotoka.

25 אל תחמד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפה
 Moyo wako usitamani uzuri wake wala macho yake yasikuteke,
 H6079 H3947 H0408 H3824 H3308 H0408

Moyo wako usitamani uzuri wake wala macho yake yasikuteke,

26

וְאִשָּׁת	לְמָתָה	כִּפְּאֵה	עֶרְבָה	זֹהָבָה	אִשָּׁה	בְּעֵרָה	כִּי
na-mke-wa	mkate	kipande-cha	mpaka	kahaba	mwanamke	kwa-sababu-ya	kwa-maana
H0802	H3899	H3603	H5704	H2181	H0802	H1157	

פ	תְּצוּדָה :	יְקָרָה	נַפְשִׁי	אִישׁ
—	anawinda	ya-thamani	nafsi	mtu
		H3368	H5315	H0376

kwa maana kahaba atakufanya uwe maskini, hata ukose kipande cha mkate, naye mwanamke mzinzi huwinda maisha yako hasa.

27

לֹא	וּבְנֵי	בְּחִיקוֹ	אִשׁ	אִישׁ	הַיְחָתָה
hazitaungua	na-nguo-zake	kifuani-mwake	moto	mtu	je-mtu-anaweza-kuchukua
H3808		H2436	H0784	H0376	H2846

תְּצוּדָה :
hazitaungua
[H8313](#)

Je, mtu aweza kuchotea moto kwenye paja lake bila nguo zake kuungua?

28

תְּכַוֵּינָה :	לֹא	וּרְנֵי	הַמְּחָלִים	עַל-	אִישׁ	יְהַלְךְ	אִם-
haitachomeka	haitachomeka	na-miguu-yake	makaa	juu-ya	mtu	mtu-atatembea	ikiwa
H3554	H3808	H7272	H1513		H0376	H1980	

Je, mtu aweza kutembea juu ya makaa ya moto yanayowaka bila miguu yake kuungua?

29

כֹּל-	יְנַקָּה	לֹא	רֵעִהוּ	אִשָּׁת	אֶל-	הָבָא	כִּן
kila	hataachwa-bila-adhabu	hataachwa	jirani-yake	mke-wa	kwa	anayeingia	vivyo-hivyo
H3605	H5352	H3808	H7453	H0802	H0413	H0935	

הַנְּעֵה :
yeye
[H5060](#)

Ndivyo alivyo mtu alalaye na mke wa mwanaume mwingine; hakuna yeyote amgusaye huyo mwanamke ambaye hataadhibiwa.

30

יְרַעֵב :	כִּי	נַפְשִׁי	לְמַלְאָה	וּנְגֹב	כִּי	לְנַזֵּב	יְבוּזוּ	לֹא-
ana-njaa	wakati	nafsi-yake	kutosheleza	anaiba	ikiwa	mwizi	hawadharau	hawadharau
H7456		H5315	H4390	H1589		H1590	H0936	H3808

Watu hawamdharau mwizi kama akiiba kukidhi njaa yake wakati ana njaa.

31

יְתֵן :	בֵּיתוֹ	הַזֶּה	כֹּל-	אֶת-	שְׁבַעֲתַיִם	יְשַׁלֵּם	וּנְמַצָּא
ataoa	ya-nyumba-yake	yote	mali	ataoa	mara-saba	atalipa	na-akipatikana
H5414		H1952	H3605	H0853	H7659		H4672

Pamoja na hayo, kama akikamatwa, lazima alipe mara saba, ingawa inamgharimu utajiri wote wa nyumba yake.

32

יַעֲשֶׂנָה :	הוּא	נַפְשִׁי	מִשְׁתִּית	לֵב	חֶסֶר-	אִשָּׁה	נֶאֱרָה
anayefanya-hivyo	yeye	nafsi-yake	anajiangamiza	akili	hana	mwanamke	anayezini-na
	H1931	H5315	H7843		H2638	H0802	H5003

Lakini mwanaume aziniye na mwanamke hana akili kabisa; yeyote afanyaye hivyo hujiangamiza mwenyewe.

33

תְּמַחָה :	לֹא	יְחַרְפֵּתוּ	יְמַצָּא	וּקְלוּן	נְנַע-
haitafutwa	haitafutwa	na-fedheha-yake	atapata	na-aibu	mapigo
	H3808	H2781	H4672	H7036	H5061

Mapigo na aibu ni fungu lake na aibu yake haitafutika kamwe;

נִקְמָ:	כִּיּוֹם	יְחִמוּל	וְלֹא־	גִּבֹר	חַמַּת־	קִנְיָה	כִּי־	34
kisasi	siku-ya	hatahurumia	na-hatahurumia	mwanamume	ni-hasira-ya	wivu	kwa-maana	
H5359	H3117	H2550	H3808	H1397	H2534	H7068		

kwa maana wivu huamsha ghadhabu ya mume, naye hataonyesha huruma alipizapo kisasi.

תִּרְבֶּה־	כִּי	יֹאכֶה	וְלֹא־	כָּפַר	כֹּל־	פְּנֵי	יִשָּׂא	לֹא־	35
ukiongeza	hata	hatakubali	na-hatakubali	yoyote	fidia	uso-wa	hatakubali	hatakubali	
		H0014	H3808		H3605	H6440	H5375	H3808	

פֶּשֶׁדָּ: **פ**
 — rushwa
[H7810](#)

Hatakubali fidia yoyote; atakataa malipo, hata yakiwa makubwa kiasi gani.